

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
факультету менеджменту, адміністрування та права
кафедра права та європейської інтеграції**

ПРАВОВІ ОСНОВИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки та завдання

до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи
здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної (заочної) форми навчання
спеціальності 081 «Право»

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультету менеджменту, адміністрування та права
Кафедра права та європейської інтеграції**

Методичні вказівки та завдання

до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи
здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної (заочної) форми навчання
спеціальності 081 «Право»

**Затверджено
рішенням навчально-методичної
комісії факультету МАП
Протокол № 6
від 18 лютого 2025 р.**

Харків 2025

УДК 34:351.74](072)
П 69

Схвалено на засіданні кафедри права та європейської інтеграції Державний біотехнологічний університет (Протокол № 8 від 6 лютого 2025 року)

Рецензенти:

ЖЕЛЕЗОВ Олександр Євгенович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правових основ підприємницької діяльності та фінансової безпеки, навчально - наукового інституту № 5 Харківського національного університету внутрішніх справ.

ГЛУЩЕНКО Світлана Ігорівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри правового регулювання економіки ХНЕУ ім. С. Кузнеця, адвокат.

П 69

Правові основи правоохоронної діяльності: метод. вказівки та завдання до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної (заочної) форми навчання спеціальності 081 Право. Укладачі: **Клеріні Г.В., Півненко Л.В.**- Харків: ДБТУ, 2025. – 54 с.

Методичні вказівки призначені для надання допомоги здобувачам вищої освіти у засвоєнні основних тем навчальної дисципліни «Правові основи правоохоронної діяльності» з урахуванням основних положень законодавства України, сучасних досягнень науки, а також специфіки викладання дисципліни для студентів вищих навчальних закладів. Методичні вказівки розраховані для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання спеціальності 081 «Право».

УДК 34:351.74](072)

Клеріні Г.В., Півненко Л.В. 2025©
Державний біотехнологічний
університет

ВСУП

Правоохоронна діяльність є однією з основних складових правової системи будь-якої держави, адже вона безпосередньо пов'язана з забезпеченням законності, правопорядку та прав і свобод громадян. Ефективне функціонування правоохоронних органів визначає рівень безпеки в суспільстві, а також довіру громадян до державних інститутів. Оскільки правоохоронні органи здійснюють свою діяльність в межах чітко визначеного правового поля, знання правових основ цієї діяльності є необхідною умовою для їх успішного виконання.

Дисципліна "Правові основи правоохоронної діяльності" має **на меті** ознайомити здобувачів вищої освіти з правовими засадами, що регулюють діяльність правоохоронних органів, а також формувати у них навички застосування правових норм у практичній діяльності.

Завданням вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з основними правовими принципами та нормами, які регулюють діяльність правоохоронних органів в Україні;
- розкриття особливостей правового статусу органів правоохоронної системи та їх взаємодії з іншими органами державної влади;
- формування у здобувачів вищої освіти навичок застосування правових норм для вирішення конкретних правових ситуацій у сфері правоохоронної діяльності;

Після вивчення дисципліни студент повинен знати:

- основні принципи та норми права, які регулюють правоохоронну діяльність в Україні;
- правовий статус основних правоохоронних органів, їх функції та повноваження;
- процесуальні та матеріальні норми, що визначають порядок виконання правоохоронними органами своїх обов'язків;
- основні форми та методи правоохоронної діяльності в межах законодавчого поля.

вміти:

- аналізувати правові акти, що регулюють діяльність правоохоронних органів, та застосовувати їх до конкретних ситуацій;
- оцінювати правомірність дій правоохоронних органів з точки зору відповідності нормам національного та міжнародного права;
- формулювати висновки щодо правових наслідків дій суб'єктів правоохоронної діяльності;
- використовувати набуті знання в практичних ситуаціях, пов'язаних із забезпеченням правопорядку та правами людини.

Вивчення даної дисципліни має безпосереднє практичне значення для майбутніх фахівців у сфері права, оскільки знання основ правового регулювання правоохоронної діяльності є необхідним для здійснення правозастосовчої діяльності. Водночас, це знання допомагає майбутнім юристам, суддям, адвокатам та працівникам правоохоронних органів забезпечити ефективну і правомірну діяльність у межах законодавства, захищаючи права та інтереси громадян і держави.

Таким чином, дисципліна "Правові основи правоохоронної діяльності" є важливим етапом підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері права. Вивчення основ цієї дисципліни дозволяє майбутнім юристам, а також представникам правоохоронних органів, отримати необхідні знання та навички для ефективного виконання своїх обов'язків, забезпечення правопорядку та захисту прав людини в Україні.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Вивчення дисципліни «**Правові основи правоохоронної діяльності**» проходить у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Метою аудиторних занять є систематизоване засвоєння здобувачами вищої освіти знань про особливості правового регулювання правоохоронної діяльності.

Лекційні заняття передбачають викладення нового теоретичного матеріалу викладачем, сприйняття цього матеріалу здобувачами вищої освіти. За своїм змістом лекції охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчальної дисципліни.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, під час якого викладач організує обговорення попередньо визначених питань, до яких здобувачі вищої освіти повинні готувати тези виступів. Робота на семінарському занятті також передбачає доповіді за попередньо підготовленими здобувачами вищої освіти рефератами. Викладач оцінює виступи здобувачів вищої освіти, їх активність у дискусії, рівень знань та уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Практичне заняття – форма навчального заняття, на яких здобувачі вищої освіти повинні набути навичок практичного застосування положень законодавства України до конкретних життєвих ситуацій, закріпити теоретичні знання з предмету.

Мета практичного заняття – поглиблене і систематичне вивчення найбільш складних і важливих тем навчальної дисципліни «**Правові основи правоохоронної діяльності**». Практичні заняття покликані не стільки повторювати, скільки поповнювати і конкретизувати матеріал лекційного курсу і навчальної літератури.

Під час практичних занять здобувачі вищої освіти під контролем викладача обговорюють рішення практичних завдань. Відповіді на кожне питання повинні бути мотивованими з обов'язковим посиланням на відповідні норми

законодавства. Вимоги до усних відповідей на практичних заняттях є загальноприйнятими. Спочатку зачитується зміст завдання (фабула задачі), а потім рішення з необхідними коментарями та поясненнями. В обговоренні рішення беруть участь усі здобувачі вищої освіти.

Викладач оцінює вірність, повноту й обґрунтованість рішень, викладених здобувачами вищої освіти, їх активність у дискусії, рівень знань та уміння формулювати й відстоювати свою позицію тощо.

Викладач, який проводить заняття, підводить підсумки обговорення, робить зауваження щодо неточних, некоректних і помилкових рішень та формулює правильні відповіді на поставлені у завданні питання.

При повній і правильній відповіді на питання, які стоять у завданні, викладач може змінити деякі вихідні дані цього завдання, щоб змусити здобувача вищої освіти зайнятися пошуком іншої відповіді. Такий підхід викладача до можливих варіантів розвитку ситуації і способів їх вирішення не тільки створює робочу обстановку у групі, активізує здобувачі вищої освіти, а й викликає у них особливий інтерес до проведення таких занять.

Непідготовленість до заняття, відсутність рішень домашнього завдання чи пропуск заняття (незалежно від причин) тягне за собою обов'язкове його відпрацювання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом здобувачами вищої освіти у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Самостійна робота складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до семінарських та практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними вказівками тощо. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах, а також і в домашніх умовах.

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни **«Правові основи правоохоронної діяльності»** визначається у навчально-методичних матеріалах до практичних занять, а також завданнями та вказівками викладача, що проводить заняття у групі.

При оцінюванні самостійної роботи враховується повнота, точність і правильність викладу матеріалу, вміння зосереджувати увагу на основних положеннях, а також використання першоджерел.

Формами самостійної роботи є:

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- підготовка і презентація рефератів.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

Реферат не є дослівним переказом тексту підручника або навчального посібника, а являє собою одну з форм наукового дослідження на певну тему, творчо опрацьовану і перероблену на основі ознайомлення зі станом сучасних наукових досліджень або виклад основних положень певних видань чи їх частин.

Реферат має бути виконано самостійно. Мета написання реферату полягає у набутті знань з навчальної дисципліни **«Правові основи правоохоронної діяльності»**, вміння та навичок працювати з науковою літературою самостійно аналізувати та узагальнювати матеріал, робити і формулювати власні висновки та пропозиції.

Реалізація таких цілей втілюється у життя шляхом поступового розв'язання наступних задач:

- вивчення літератури з певного питання;
- вивчення інформації, яка міститься у науковій літературі або у ресурсах Інтернету;
- збір і узагальнення матеріалу;
- складання плану реферату;
- написання реферату;
- оформлення реферату

За допомогою рефератів здобувач вищої освіти глибше вивчає найбільш складні проблеми навчальної дисципліни, вчиться правильно оформлювати роботу та доповідати про результати своєї праці.

Здобувач вищої освіти самостійно обирає тему реферату з запропонованого переліку. Допускається закріплення декількох здобувачів вищої освіти за однією і тією ж темою реферату. У такому разі на практичних заняттях один з них доповідає, а інші виступають з доповненнями чи уточненнями. Здобувач вищої освіти може у обов'язку навчальної програми дисципліни сам запропонувати тему реферату, узгодивши її з викладачем.

Перш ніж починати безпосередньо збирати матеріал, потрібно скласти список літератури, у якій висвітлюється проблема, обрана у якості теми

реферату. Слід приділити серйозну увагу підбору і вивченню рекомендованої літератури до дисципліни. Однак запропонований перелік не повинен обмежувати ініціативу здобувача вищої освіти. У разі необхідності використовуються інші джерела.

План реферату відображає його суть. Це схематичний вираз того, що хоче довести автор. Після ознайомлення з літературою здобувач вищої освіти складає план реферату, у якому конкретизує питання обраної теми та який включає в себе:

- вступ;
- основну частину (виклад змісту теми);
- висновки;
- список використаної літератури.

Вступ є обов'язковою частиною реферату, у якому стисло обґрунтовується актуальність, чому вибрана саме ця тема, чим зумовлений інтерес до неї, наукова і практична значимість обраної теми, формулюється мета та завдання дослідження. Подається короткий огляд літератури за темою реферату.

Основна частина реферату складається з розділів та підрозділів, у яких мають бути послідовно розглянуті усі питання плану.

Заключна частина реферату має містити висновки, у яких формулюються результати дослідження, оцінки проаналізованого матеріалу, пропозиції чи рекомендації з досліджуваної проблематики. Висновки повинні прямо відповідати поставленим у вступі задачам.

Вступ і висновки реферату разом не повинні перевищувати одну чверть його обсягу.

Після підбору і вивчення літератури, визначення плану реферату слід приступити до узагальнення та систематизації зібраного матеріалу. Виклад матеріалу повинен бути чітким, логічним та послідовним, літературно грамотним, без повторень. У рефераті необхідно висловлювати своє ставлення до обраної проблеми. Усі міркування потрібно аргументувати.

Починається робота з *титульного листа*. Після титульного листа, на другій сторінці реферату подається план роботи.

Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки та мати заголовок, який відповідає плану реферату.

Загальний обсяг реферату не повинен перебільшувати **20-25 друкованих сторінок** тексту.

Оформлення списку використаної літератури є важливою складовою написання реферату. У список включаються тільки ті джерела, які використовувались при написанні реферату або на які зроблено посилання у самій роботі.

Зміст реферату здобувач вищої освіти повинен доповідати на: семінарі, практичних заняттях. Попередньо підготувавши тези доповіді, здобувач вищої освіти протягом 7-10 хвилин коротко викладає основні положення своєї роботи, оскільки вільний виклад значно поліпшує сприйняття матеріалу слухачами. Після доповіді автор відповідає на питання, поставлені слухачами або ж викладачем під час перевірки реферату. Потім виступають опоненти, які заздалегідь знайомляться з текстом реферату (орієнтуються у даній проблематиці), відзначаючи сильні та слабкі сторони реферату. На основі обговорення написаного та повідомленого реферату виставляється відповідна оцінка.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Розв'язання практичних завдань є окремою формою вивчення навчальної дисципліни «**Правові основи правоохоронної діяльності**».

Основними цілями розв'язання задач з навчальної дисципліни «**Правові основи правоохоронної діяльності**» є:

1. Досягнення високого рівня обґрунтування власної правової оцінки фактичних обставин поданої ситуації.
2. Розвиток вмінь надавати окрему правову оцінку конкретно представлених фактичних обставин запропонованої ситуації.

3. Закріплення навичок самостійної роботи здобувачів вищої освіти з нормативним матеріалом.

Будь-яке практичне завдання складається з декількох частин:

а) умови (фабула завдання);

б) питання.

Фабулою завдання є інформація про уявні події, можливо пов'язані з певними діями правозастосовників. Завдання полягає у вимозі представити здобувачем вищої освіти висновки, що зроблені самостійно, або про представлену ситуацію, або правову оцінку ситуації чи оцінку дій правозастосовників.

Вирішення практичного завдання включає в себе декілька послідовних етапів:

1) юридична оцінка наданої практичної ситуації;

2) власна правова оцінка наведеної ситуації;

3) обґрунтування власної правової оцінки із відповідними посиланнями на норми чинного законодавства;

4) формулювання остаточної відповіді на поставлені у задачі запитання.

Юридична оцінка практичної ситуації повинна базуватися на представлений у практичному завданні інформації про певну життєву ситуацію. Використовуючи знання, отримані у процесі вивчення навчальної дисципліни **«Правові основи правоохоронної діяльності»**, здобувач вищої освіти повинен напрацювати власну позицію щодо оцінки події.

Оскільки умови задачі не можуть бути викладені з урахуванням усіх можливостей і абсолютно повно, перш за все необхідно напрацювати декілька пріоритетних напрямків вирішення завдання. Підбираючи аргументи щодо кожного з них, відкидаються найменш вірні та найменш аргументовані варіанти.

Після обрання найбільш оптимального варіанту, формулюється розгорнута відповідь із викладенням власних аргументів стосовно саме такого варіанту. Рішення повинно бути розгорнутим, аргументованим із посиланням на норми чинного законодавства.

Формула рішення повинна слідувати за основними положеннями, аргументами та містити їх підсумок, що знаходить вираження у чіткій відповіді на поставлені в задачі питання. При вирішенні завдання здобувач вищої освіти повинен користуватися нормами чинного законодавства, власними знаннями, отриманими при вивченні курсу «Правові основи правоохоронної діяльності», теоретичними надбаннями юридичної науки.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Підсумкова оцінка знань здобувачів вищої освіти залежить від способів або підходів, що застосовуються при визначенні рівня знань. Вони, у свою чергу, залежать від форми навчання здобувача вищої освіти. У разі оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання, то воно проводиться на ґрунті усної\письмової відповіді на заліковий білет (два питання) чи тестові завдання, які здобувачі вищої освіти отримують на підсумковому контролі, що знаходить своє вираження у кінцевій оцінці за п'ятибальною системою, стобальною системою, та за системою ECTS. У разі оцінки знань здобувачів вищої освіти денної форми навчання, підсумкова оцінка знаходить своє вираження у кінцевій оцінці за п'ятибальною системою, стобальною системою, та за системою ECTS, яка визначається сумою балів, набраних при виконанні окремих видів робіт. Бали за проведену роботу нараховуються при оцінюванні відповідей на практичних (семінарських) заняттях, поточних контролях.

Оцінювання проводиться за п'ятибальною шкалою.

Оцінка «відмінно» має місце, якщо здобувач вищої освіти активно працює протягом усього практичного заняття, дає повні відповіді на запитання викладача у відповідності з планом практичного заняття і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, знання відповідної літератури та законодавства з питань, що виносяться на практичне заняття, здатний викласти та аргументувати власне бачення розв'язання практичного завдання з даної тематики, проявляє здібність до підбивання висновків на підставі огляду викладеного матеріалу.

Оцінка «добре» має місце при дотриманні таких вимог: здобувач вищої освіти активно працює протягом практичного заняття, питання висвітлені достатньо повно, викладення матеріалу послідовне, обґрунтоване, з посиланнями на відповідні нормативні акти, узагальнення судової практики та літературні джерела, викладення питань повинно логічно завершуватися самостійними висновками. Але, у відповіді допускаються окремі неточності, незначні помилки, відсутня виключна та беззаперечна аргументованість.

Оцінка «задовільно» має місце у тому разі, коли здобувач вищої освіти у цілому оволодів основним масивом питань з даної теми, проявляє основні знання лекційного та нормативного матеріалу, літератури, намагається робити висновки й розв'язувати практичні завдання. Але, здобувач вищої освіти на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за вимогою викладача, питання висвітлюються неповно, у відповідях містяться серйозні помилки.

Оцінка «незадовільно» виставляється у разі, коли здобувач вищої освіти виявив повну неспроможність висвітлити питання, у випадках, коли питання висвітлені неправильно, практичні завдання вирішені невірно. Оцінка з навчальної дисципліни **«Правові основи правоохоронної діяльності»** за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності», складається з урахуванням результатів поточного та підсумкового контролю і оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS.

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		Іспит	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
для практичних (семінарських) занять
та самостійної роботи

Тема 1. Правоохоронна діяльність: поняття, завдання, принципи.

Практичні заняття - 2 години

Самостійна робота – 10 години

Питання для обговорення:

1. Поняття правоохоронної діяльності. Її основні риси (ознаки) та завдання.
2. Принципи правоохоронної діяльності
3. Основні напрямки (функції) правоохоронної діяльності.
4. Міжнародно-правове регулювання правоохоронної діяльності.

Методичні вказівки:

При вивченні даної теми необхідно розуміти, що незважаючи на те, що в чинному законодавстві та правничій літературі поняття правоохоронної діяльності застосовується досить широко, серед науковців триває активна дискусія, висловлюються різні думки про мету, завдання та функції правоохоронної діяльності, про те, які органи слід вважати правоохоронними тощо. Отже, вивчення першого питання необхідно почати з розуміння основних понять. Зосередьте увагу на визначенні «правоохоронної діяльності» як однієї з найважливіших складових правової системи держави. Поясніть, чому правоохоронна діяльність є важливою для забезпечення правопорядку і безпеки в державі та суспільстві. Зверніть увагу на ключові ознаки, які характеризують правоохоронну діяльність.

При вивченні другого питання необхідно охарактеризувати принципи правоохоронної діяльності у контексті визначення принципу як основоположного ідеалу, на якому ґрунтується вся правоохоронна діяльність та

система правоохоронних органів. Необхідно проаналізувати зміст основних принципів таких, як: законності, гласності, взаємодія з органами державної влади України, професіоналізм та компетентність, тощо.

Вивчаючи третє питання варто враховувати те, що для розуміння сутності правоохоронної діяльності, закономірностей її становлення та удосконалення слід, перш за все, чітко визначити поняття «функції правоохоронної діяльності, встановити основні напрямки правоохорони, з'ясувати завдання, що стоять перед цим видом державної діяльності».

При вивченні останнього питання, варто розуміти, що міжнародно-правове регулювання — це система міжнародних норм, що регулюють діяльність держав та міжнародних організацій в різних сферах, зокрема і у правоохоронній діяльності. Ознайомтесь з основними міжнародними правовими актами, які регулюють правоохоронну діяльність, а саме: Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000 рік); Конвенція ООН проти корупції (2003 рік); Європейська конвенція про захист прав людини (1950 рік), яка визначає стандарти прав людини в контексті діяльності правоохоронних органів; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, що регулює права і свободи, які повинні враховувати правоохоронні органи, тощо.

Теоретичні завдання:

Завдання 1. Дайте визначення поняття "правоохоронна діяльність". Поясніть її роль у забезпеченні правопорядку в державі.

Завдання 2. Перерахуйте основні завдання правоохоронної діяльності та коротко розкрийте зміст кожного з них.

Завдання 3. Охарактеризуйте основні принципи правоохоронної діяльності. Як вони забезпечують ефективність правозастосування? Як ці принципи взаємодіють і забезпечують ефективність правозастосування?

Завдання 4. Охарактеризуйте особливості міжнародно-правового регулювання правоохоронної діяльності. Які основні міжнародно-правові акти

регулюють правоохоронну діяльність на глобальному рівні? Як міжнародні угоди впливають на національні системи правоохоронної діяльності?

Ситуаційні завдання:

Завдання 1. Охарактеризуйте сучасні проблеми у сфері правоохоронної діяльності (наприклад, високий рівень організованої злочинності, кіберзлочинність, порушення прав людини тощо). Оцініть, як ці проблеми впливають на ефективність правоохоронної діяльності та суспільну безпеку. Визначте, як принципи правоохоронної діяльності (законність, повага до прав людини, ефективність, прозорість тощо) мають бути інтегровані в діяльність правоохоронних органів.

Завдання для самостійної роботи та написання рефератів:

1. Поняття та сутність правоохоронної діяльності: історія та сучасні підходи.
2. Завдання правоохоронної діяльності: забезпечення правопорядку та прав людини.
3. Принципи правоохоронної діяльності: їх роль та значення в практиці.
4. Правоохоронна діяльність в Україні: сучасний стан та проблеми.
5. Взаємозв'язок між завданнями та принципами правоохоронної діяльності.
6. Роль правоохоронних органів у забезпеченні правопорядку: теоретичні аспекти.
7. Конституційні принципи правоохоронної діяльності: порівняльний аналіз.
8. Еволюція правоохоронної діяльності: від традиційних методів до сучасних технологій.
9. Міжнародний досвід в організації правоохоронної діяльності: порівняльний аналіз.

10. Принципи законності та справедливості в правоохоронній діяльності: теоретичні та практичні аспекти.

11. Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності: принципи та механізми.

Рекомендована література:

1. Голодник Ю.А. До питання правоохоронної функції держави. Прикарпатський науковий вісник. 2023. № 2. С. 73–77.

2. Євдокимов В.В. Принципи державної політики в сфері правоохоронної діяльності// Публічне управління і адміністрування в Україні. - Випуск 16. 2020. – С. 166- 170.

3. Історія правоохоронних органів України : Підручник / С. В. Банах, А. В. Грубінко, В. В. Савенко, В. З. Ухач. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 232 с.

4. Куліш А.М., Миргород-Карпова В.В., Мурач Д.В., Гносеологічний аналіз категорії «правоохоронна діяльність»//Юридичний науковий електронний журнал. - № 3/2022. – С. 43-49.

5. Малишев К.В., Хробуст О.О., Особливості правоохоронної діяльності в зарубіжних країнах/Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. - Том 31 (70) № 5 2020. – С. 143-147.

6. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

7. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / кол. авт.: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.

8. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 656 с.

9. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред.

д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. – Харків, 2020. – 508 с.

10. Табака Т. Сутність правоохоронної діяльності// Актуальні проблеми правознавства. 1 (37)/2024. – С. 257-261.

11. Тихонова Д. Поняття «правоохоронна діяльність» і функції правоохоронної діяльності// Проблеми сучасної поліцейстики. Харків, 2022. – С. 224-225.

12. Шабетя С.А., Сучасний стан та перспективи розвитку нормативно-правового та організаційного забезпечення правоохоронної діяльності у сфері безпеки держави//Юридичний науковий електронний журнал. - № 7/2021. – С. 238-241.

Тема 2. Правоохоронні органи України: система, структура, повноваження.

Практичні заняття - 2 години

Самостійна робота – 10 години

Питання для обговорення:

1. Поняття правоохоронних органів, їх основні ознаки.
2. Основні завдання правоохоронних органів України.
3. Структура правоохоронної системи України
4. Взаємодія правоохоронних органів з іншими державними інституціями.

Методичні вказівки:

При вивченні даної теми необхідно розуміти, що повний перелік правоохоронних органів на сьогоднішній день чітко не визначений в жодному нормативно-правовому акті. Найбільш повно їх система закріплена в ч. 1 ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року. Отже вивчаючи перше питання необхідно проаналізувати правові норми вказаного нормативно-правового акту, дати

визначення правоохоронних органів. Зверніть увагу на основні ознаки правоохоронних органів такі як: юридична природа — що відрізняє ці органи від інших державних структур (наприклад, органів виконавчої влади); правовий статус — особливості правового становища та функціонування правоохоронних органів; сфери діяльності — визначення основних функцій (охорона правопорядку, боротьба зі злочинністю, захист прав і свобод громадян); засоби, що застосовуються — які саме методи та засоби використовують правоохоронні органи для виконання своїх завдань (наприклад, застосування сили, розслідування правопорушень, запобігання злочинам).

Вивчаючи друге питання варто розуміти, що правоохоронні органи та їх діяльність є багатоплановою. Кожен окремий правоохоронний орган здійснює свою діяльність на основі і в межах Конституції та профільних законів і несе відповідальність виключно в межах своїх повноважень. Але усі правоохоронні органи об'єднує спільність завдань, що постає перед ними. Проаналізуйте основні завдання правоохоронних органів та розкрийте їх особливості.

При вивченні третього питання варто розуміти, що на відміну від інших систем державних органів, система правоохоронних органів не має традиційної організаційної побудови, системо-утворюючим чинником системи правоохоронних органів є правоохоронна діяльність, для здійснення якої держава і створює правоохоронні органи. При вивченні цього питання важливо розібратися в структурі правоохоронної системи України, визначити, які органи входять до складу цієї системи. Проаналізуйте роль кожного органу в загальній системі забезпечення правопорядку в державі.

Вивчаючи останнє питання варто з'ясувати, яким чином правоохоронні органи взаємодіють з іншими державними структурами, такими як судова система, органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади. Як забезпечується координація діяльності правоохоронних органів з іншими відомствами для боротьби зі злочинністю та забезпечення правопорядку.

Теоретичні завдання:

Завдання 1. Дайте визначення правоохоронному органу та охарактеризуйте його характерні ознаки.

Завдання 2. Охарактеризуйте основні завдання правоохоронних органів України. Поясніть, як ці завдання допомагають забезпечити правопорядок в державі. Яким чином завдання правоохоронних органів пов'язані з їх повноваженнями?

Ситуаційні завдання:

Завдання 1. Вивчіть зміни в законодавстві та реформи, що відбулися в Україні в останні роки щодо реформування правоохоронних органів. Складіть короткий аналіз цих змін і їх вплив на ефективність роботи правоохоронних органів. Визначте, як ці реформи покращили співпрацю між різними органами системи.

Завдання 2. Проаналізуйте, як правоохоронні органи України співпрацюють з міжнародними структурами, такими як Інтерпол, Європол у сфері боротьби з транснаціональними злочинами. Як міжнародна співпраця допомагає в розслідуванні злочинів, що виходять за межі національних кордонів?

Завдання для самостійної роботи та написання рефератів:

1. Система правоохоронних органів України: структура та основні функції.
2. Протидія організованій злочинності в Україні: функції правоохоронних органів та їх взаємодія.
3. Основні завдання та функції правоохоронних органів в Україні у боротьбі з економічними злочинами.
4. Правоохоронні органи України та їх співпраця з міжнародними правоохоронними органами (Інтерпол, Європол).
5. Механізм взаємодії правоохоронних органів України у процесі боротьби з тероризмом та екстремізмом.

6. Реформи в системі правоохоронних органів України: досягнення, проблеми та перспективи.

7. Особливості функціонування правоохоронних органів України в умовах війни.

8. Ефективність роботи правоохоронних органів України: критерії оцінки та основні проблеми.

9. Взаємодія судової системи та правоохоронних органів України: організаційні та правові аспекти.

Рекомендована література:

1. Громовенко К.В., Тицька Я.О. Роль правоохоронних органів у забезпеченні прав людини: теоретико-правовий аспект. 2021. Держава та регіони. Серія «Право». 2021. № 2 (72). С. 120–125.

2. Конспект лекцій з дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Л.В. Баєва. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. – 230 с.

3. Коросташова І. М., Судові та правоохоронні органи України (питання класифікації)//Правова позиція, № 3 (32), 2021. – С. 47-52.

4. Кубаєнко А. В., Сучасні підходи до модернізації правоохоронної системи в умовах цифрової трансформації// Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2022 № 56. – С. 122-126.

5. Кубаєнко, А. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки ефективності діяльності правоохоронних органів: погляд на проблему// Київський часопис права. № 1. - 2023. - 202-208.

6. Курінний Є., Про комплексність реформи правоохоронних органів// Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 2. -С. 21-28.

7. Макарчук В. В. Реформування системи правоохоронних органів України у сфері забезпечення національної безпеки та оборони в контексті

євроінтеграції// Теоретичні та практичні аспекти забезпечення національної безпеки. - № 4-2022, Ч. 2. – С. 219-223.

8. Марущак, Н., Правоохоронні органи: проблеми визначення//Актуальні проблеми юридичної науки та практики. - 31 (7),. – 2023. – С. 7–12.

9. Світличний О.П., Голодник Ю.А. Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів України//Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. - Серія ПРАВО. Випуск 80: частина 1. – 2023. – С. 563-567.

10. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

11. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / кол. авт.: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.

12. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 656 с.

13. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. – Харків, 2020. – 508 с.

14. Яра О.С., Світличний О.П. Функції правоохоронних органів України в умовах режиму воєнного стану//Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». - 2024. – С. 472-476.

Тема 3. Органи розкриття і розслідування кримінальних правопорушень.

Практичні заняття - 4 години

Самостійна робота – 10 години

Питання для обговорення:

1. Поняття досудового розслідування та його форми.
2. Принципи діяльності та завдання органів досудового розслідування.
3. Система органів досудового розслідування та їх компетенція.
4. Діяльність Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки з розкриття і розслідування злочинів .
5. Поняття процесуального статусу слідчого та його структурних елементів.

Методичні вказівки:

При вивченні даної теми, студенти повинні виходити з розуміння того, що серед правоохоронних органів, які діють у найгострішій сфері соціальної практики – ведуть боротьбу зі злочинністю, найбільший за обсягом і найважчий за характером вид роботи виконується органами досудового розслідування, без яких держава не може якісно реалізовувати свою правоохоронну функцію щодо боротьби зі злочинністю, і які є її обов'язковим державно-правовим інститутом. Органи досудового розслідування є складовою державного апарату, наділені функціями державно-владного характеру, мають владну компетенцію, специфічні форми і методи діяльності і діють за дорученням держави.

Досудове розслідування здійснюється у формі досудового слідства (розслідування злочинів) та дізнання (розслідування кримінальних проступків).

Уся процесуальна діяльність з провадження досудового слідства здійснюється спеціальною посадовою особою – слідчим. Діяльність щодо розслідування злочинів спрямована на вирішення завдань кримінального судочинства, передбачених статтею 2 Кримінального процесуального кодексу України, зокрема це - захист особи, суспільства та держави від кримінальних

правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Повноваження слідчого починати досудове розслідування виникає з моменту внесення відомостей до ЄРДР. Здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається. Проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій як спосіб збирання доказів) є прерогативою слідчого, але в певних випадках слідчий може доручати їх проведення оперативним підрозділам.

При вивченні даної теми студенти повинні проаналізувати положення Кримінального процесуального кодексу України, які визначають систему органів досудового розслідування. Розкрити повноваження Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань та Бюро економічної безпеки щодо розслідування кримінальних правопорушень. Окрім того необхідно проаналізувати правовий статус слідчого, його структурні елементи, визначити зміст поняття процесуальна незалежність та самостійність слідчого.

Теоретичні завдання:

Завдання 1. Проаналізуйте поняття досудового розслідування та охарактеризуйте його форми. Визначте характерні особливості досудового слідства та дізнання.

Завдання 2. Розкрийте поняття, сутність і значення законодавчо визначених завдань органів досудового розслідування. Назвіть характерні особливості функції досудового розслідування.

Завдання 3. Проаналізуйте поняття і структуру системи органів досудового розслідування. Охарактеризуйте роль Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань та Бюро економічної безпеки у системі органів досудового розслідування в Україні. Порівняйте повноваження Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань та Бюро економічної безпеки. Які основні відмінності у їх компетенції, функціях та завданнях? Як кожен із цих органів сприяє забезпеченню правопорядку та боротьбі з корупцією і економічними злочинами?

Завдання 4. Ознайомтесь із положеннями Кримінального процесуального кодексу України, які закріплюють правовий статус слідчого, охарактеризуйте його. Визначте його повноваження, обов'язки, а також принципи процесуальної незалежності та самостійності, які він має при виконанні своїх функцій.

Завдання 5. Охарактеризуйте особливості співпраці слідчого з іншими правоохоронними органами. Визначте, як слідчий взаємодіє з прокурором, оперативними підрозділами, судом та іншими органами при розслідуванні кримінальних правопорушень. Як це співробітництво впливає на ефективність досудового розслідування?

Ситуаційні завдання:

Завдання 1. У ході перевірки повідомлення про кримінальне правопорушення було встановлено, що керівник одного із міністерств Кабінету міністрів України підозрюється у вчиненні корупційного злочину.

Який орган досудового розслідування буде проводити досудове розслідування за вказаним фактом? Поясніть, які критерії визначають компетенцію органів досудового розслідування щодо корупційних злочинів?

Завдання 2. Проаналізуйте ситуацію, коли Державне бюро розслідувань (ДБР) має провести розслідування за фактом неналежного виконання службових обов'язків працівниками правоохоронних органів.

Визначте, яким чином буде організовано розслідування і в чому полягає різниця між повноваженнями ДБР і іншими правоохоронними органами, зокрема НАБУ.

Завдання 3. Уявіть, що відбулося розслідування діяльності великої компанії з ознаками економічних злочинів, що включають ухилення від сплати податків.

Який орган з перерахованих: НАБУ, ДБР або Бюро економічної безпеки України, буде здійснювати досудове розслідування і чому? Охарактеризуйте основні функції Бюро економічної безпеки України в контексті боротьби з економічними злочинами.

Завдання для самостійної роботи та написання рефератів:

1. Система органів досудового розслідування в Україні: структура та роль у правозастосуванні.
2. Завдання органів досудового розслідування: особливості діяльності та їх роль у кримінальному процесі.
3. Функції органів досудового розслідування: юридичний аналіз та їх значення для правової системи.
4. Роль слідчого як основного суб'єкта органів досудового розслідування.
5. Взаємодія органів досудового розслідування з іншими правоохоронними органами в Україні.
6. Особливості роботи органів досудового розслідування при розслідуванні різних категорій злочинів (економічні злочини, корупція, організована злочинність).
7. Інституційна реформа органів досудового розслідування в Україні: досягнення та виклики.
8. Правовий статус та незалежність органів досудового розслідування: порівняльний
9. Виконання органами досудового розслідування функцій у контексті прав людини.

10. Проблеми та перспективи розвитку системи органів досудового розслідування в Україні.

Рекомендована література:

1. Ковальчук І.С. Проблемні аспекти розмежування компетенції Національного антикорупційного бюро України та Державного бюро розслідувань. *Право і суспільство*. 2021. № 1. Ч. 2. С. 98-102.

2. Бабаєва О.В. Дядик В.О. Бюро економічної безпеки України в системі органів кримінальної юстиції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 4. С. 505-509.

3. Бюро економічної безпеки України. Історія створення, основні завдання та компетенція, особливості діяльності під час воєнного стану, нормативно-правова основа діяльності / укл.: Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Петков С. В. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 524 с.

4. Микитюк С.В. Становлення Державного бюро розслідувань та проблеми його діяльності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 5. С. 205-210.

5. Цимбал П. В., Манзюк О. І. Зарубіжний досвід організації інституцій у сфері антикорупційної діяльності: правові засади вдосконалення діяльності державного бюро розслідувань у світлі адаптації до міжнародних стандартів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 32–34.

6. Актуальні питання досудового розслідування: збірник матеріалів круглого столу (в авторській редакції), м. Кривий Ріг, 28 квітня 2023 року. Кривий Ріг: КННІ ДонДУВС, 2023. 152 с.

7. Бондар В. Взаємодія органів досудового розслідування з підрозділами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. № 1(97). 2022. С. 190-206.

8. Бондар В. С., Яковенко М. О., Про завдання органів досудового розслідування в умовах подолання наслідків агресії РФ на деокупованих територіях: до постановки проблеми// Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка. 2022. Вип. 3 (99). – С. 226-237.

9. Зінченко С. О. Адміністративно-правовий статус слідчого і дізнавача: порівняльний аналіз// Часопис Київського університету права . - 2023/3. – С. 72-75.

10. Коваленко Л. П. Інформаційно-правові основи діяльності органів досудового розслідування// Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. 2022. Т. 9–10. – С. 57-61.

11. Пузирний В. Ф., Сачко О. В., Проблеми правової визначеності функцій та статусу слідчих, керівників слідчих підрозділів та прокурора// Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 4. 2023. – С. 157-162.

12. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

13. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / кол. авт.: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.

14. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 656 с.

15. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. – Харків, 2020. – 508 с.

16. Тертишник В.М. Сачко О. В. Слідчі органи України в протидії «білокомірцевій злочинності». Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2023. №2. С. 174-181.

17. Цуцкірідзе М. С. Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2020. 562 с.

18. Чорний А. М., Дізнання як форма досудового розслідування кримінального проступку// Південноукраїнський правничий часопис. – № 1. - 2023. – С. 125-129.

19. Шумило М. Є. Нормативно-правова модель досудового розслідування за чинним КПК: теоретичні і практичні проблеми та шляхи їх вирішення. Нове українське право. 2021. Вип. 3. С. 261–266.

Тема 4. Державні органи забезпечення охорони правопорядку і безпеки

Практичні заняття - 4 години

Самостійна робота – 10 години

Питання для обговорення:

1. Національна поліція України, правові основи та принципи діяльності.
2. Завдання Національної поліції України.
3. Система поліції та правовий статус поліцейських.
4. Служба безпеки України, правові основи та принципи діяльності.
5. Система органів Служби безпеки.

Методичні вказівки:

Метою вивчення цієї теми є розуміння організаційної структури та правового статусу Національної поліції України і Служби безпеки, а також принципів, на яких базується їх діяльність у правовій системі держави. При вивченні першого питання варто розуміти, що Національна поліція України - це особливий орган, який є складовою частиною системи правоохоронних органів.

7 листопада 2015 року набрав чинності Закон України «Про Національну поліцію», який визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в

Національній поліції України. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію», Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Розділ III Закону України «Про Національну поліцію» закріплює положення, які визначають організаційну структуру органів Національної поліції України та статус поліцейських. Організаційну структуру Національної поліції України можна визначити як сукупність її структурних елементів (підрозділів, установ, посадових осіб) та системо утворюючих зв'язків між ними, яка обумовлена її завданнями, функціями та принципами діяльності.

При вивченні даної теми студенти повинні проаналізувати систему органів Національної поліції України їх завданні і функції. Розглядаючи питання щодо правового статусу органів національної поліції України необхідно проаналізувати положення Закону України «Про Національну поліцію», які регламентують основні положення щодо принципів організації і діяльності національної поліції України, визначають завдання та функції національної поліції України. Окрім того, необхідно охарактеризувати особливості правового статусу поліцейських та гарантії їх діяльності.

Вивчаючи питання щодо організації та діяльності Служби безпеки України необхідно зрозуміти правову основу діяльності Служби безпеки України (СБУ), її роль у забезпеченні національної безпеки, а також принципи, на яких базується її діяльність. Діяльність Служби безпеки України відрізняється від діяльності інших правоохоронних органів характером виконуваних завдань, їх різноманітністю та обсягами. Отже при вивченні вказаного питання необхідно звернутися до законодавства України, яке регулює діяльність СБУ, зокрема Закону України «Про Службу безпеки України. Охарактеризувати принципи діяльності та завдання органів Служби безпеки України, які сформульовані у ст. 2 вказаного закону.

Вивчаючи систему Служби безпеки необхідно ознайомитися з організаційною структурою Служби безпеки України, розібратися у системі

підрозділів та їх функціях, з'ясувати функції кожного підрозділу та його роль у забезпеченні національної безпеки та боротьбі з тероризмом.

Теоретичні завдання:

Завдання 1. Визначте, що є правовою основою діяльності Національної поліції України? Назвіть основні нормативно-правові акти, які регулюють діяльність Національної поліції, і поясніть їх значення для функціонування поліції. Розкрийте роль поліції у забезпеченні правопорядку, боротьбі зі злочинністю та захисті прав і свобод громадян.

Завдання 2. Охарактеризуйте, які функції виконують різні підрозділи Національної поліції? Проаналізуйте функціональні завдання таких підрозділів, як патрульна поліція, кримінальна поліція, поліція охорони, спеціальні підрозділи.

Завдання 3. Розгляньте правовий статус поліцейських та визначте, які права і обов'язки вони мають відповідно до законодавства України. Як законодавство України забезпечує контроль за діяльністю Національної поліції? Поясніть, хто здійснює контроль за діяльністю поліції в Україні та які існують механізми контролю?

Завдання 4. Охарактеризуйте передумови та причини становлення і розвитку Служби безпеки України. Назвіть основні нормативно-правові акти, які регулюють діяльність Служби безпеки України. Розкрийте значення цих актів для забезпечення національної безпеки.

Завдання 5. Назвіть та проаналізуйте основні засади організації та діяльності Служби безпеки України розкрийте їх зміст та значення.

Завдання 6. Визначте та охарактеризуйте систему Служби безпеки України. Опишіть організаційну структуру Служби безпеки України, зокрема, підрозділи, що відповідають за контррозвідку, боротьбу з тероризмом та економічну безпеку.

Завдання 7. Проаналізуйте повноваження Служби безпеки України.

Завдання 8. Поясніть, хто і яким чином здійснює контроль за діяльністю Служби безпеки України. Які механізми існують для забезпечення підзвітності та прозорості її роботи?

Ситуаційні завдання:

Завдання 1. Під час патрулювання поліцейський помітив громадянина Ващенко С., який підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення (*крадіжки*). Після короткої розмови з підозрюваним Ващенко С., поліцейський затримав його для проведення подальших слідчих дій. Дайте правову оцінку вказаній ситуації.

Які права має поліцейський під час затримання особи? Які документи поліцейський має скласти для законності затримання? Які права має затримана особа згідно з законодавством?

Завдання 2. Поблизу аеропорту у м. Харкові невідомий вихопив із рук громадянина Марчука сумку, у якій знаходились гроші і документи. Потерпілий помітив працівника поліції, який знаходився перед входом в аеровокзал, і покликав його на допомогу. На звернення Марчука працівник поліції ввічливо пояснив, що його зміна закінчилася, він повертається додому і тому знаходиться не при виконанні службових обов'язків. До того ж він працює у територіальному відділі поліції, а злочини, вчинені на території аеропорту.

Дайте правову оцінку ситуації. Назвіть основні засади діяльності поліцейських. Яким чином розмежовується компетенція структурних підрозділів поліції?

Завдання 3. СБУ отримала інформацію про хакерську групу, яка здійснює кібернапади на державні інформаційні системи України.

Які дії СБУ повинна здійснити для боротьби з кіберзлочинністю? Як слід організувати збирання доказів та взаємодію з іншими правоохоронними органами та іноземними спецслужбами? Які питання правового регулювання виникають під час боротьби з кіберзлочинністю?

Завдання 4. СБУ отримала інформацію про можливу загрозу терористичного акту в одній з центральних адміністративних будівель.

Які оперативно-розшукові заходи може застосувати СБУ для запобігання терористичному акту? Як правильно оформити документи для забезпечення законності таких дій?

Завдання 5. Служба безпеки України підозрює особу в шпигунстві на користь іноземної держави. Для збору доказів необхідно провести затримання цієї особи.

Які правові підстави повинна мати СБУ для затримання підозрюваної особи? Які процедури і правила повинні бути дотримані під час затримання? Які права має затримана особа в такій ситуації?

Завдання для самостійної роботи та написання рефератів:

1. Правова основа діяльності Національної поліції України: аналіз нормативно-правових актів.
2. Основні принципи та завдання Національної поліції України: теоретичний і практичний аспекти.
3. Структура Національної поліції України та її функціональні підрозділи.
4. Правовий статус поліцейського в Україні: обов'язки, права та відповідальність.
5. Реформа Національної поліції України: досягнення та проблеми.
6. Роль Національної поліції в забезпеченні громадської безпеки та порядку.
7. Здійснення контролю за діяльністю Національної поліції України: національні та міжнародні механізми.
8. Міжнародний досвід організації поліцейських структур і можливості для України.
9. Співпраця Національної поліції України з іншими правоохоронними органами.

10. Діяльність Національної поліції у сфері боротьби з організованою злочинністю в Україні.
11. Проблеми та перспективи діяльності Національної поліції України в контексті забезпечення прав людини.
12. Правова основа діяльності Служби безпеки України: основні нормативно-правові акти та їх значення.
13. Принципи діяльності Служби безпеки України: аналіз основних принципів законності, ефективності та професіоналізму.
14. Роль Служби безпеки України у забезпеченні національної безпеки країни.
15. Завдання Служби безпеки України у боротьбі з тероризмом та організованою злочинністю.
16. Структура та організація Служби безпеки України: функціональні підрозділи та їх роль.
17. Служба безпеки України та захист прав і свобод людини: правовий баланс між безпекою та правами громадян.
18. Міжнародна співпраця Служби безпеки України з іншими спецслужбами: проблеми та перспективи.
19. Гарантії законності в діяльності Служби безпеки України: органи контролю та механізми нагляду.
20. Особливості діяльності Служби безпеки України в умовах воєнного стану.

Рекомендована література:

1. Акімов М.О. Деякі проблеми кримінальної відповідальності поліцейських у світлі Закону України від 21 березня 2023 р. № 3000-ІХ. Кримінальне законодавство воєнного часу: правотворчі та правозастосовні проблеми : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 26 травня 2023 р. Вінниця, 2023. С. 6–9.

2. Актуальні проблеми превентивної діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану : матеріали Регіон. круглого столу (м. Дніпро, 19 квіт. 2023 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 141 с.

3. Брусакова О.В., Правові основи діяльності служби безпеки України як суб'єкта публічної влади//Юридичний науковий електронний журнал. - № 12/2023. – С. 533-535.

4. Гецько М.М., Ступник Я.В. Окремі проблемні аспекти використання органами національної поліції в якості доказів в справі про адміністративне правопорушення результатів, отриманих під час застосування технічних приладів та спеціальних технічних засобів// Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». № 6. 2022. – С. 195-201.

5. Зінченко С.О. Поняття адміністративно-правового статусу органів національної поліції України // Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір: [Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Національний авіаційний університет, 24 лютого 2023 р.] – Ст. 177-179.

6. Каглинський О.Є. Правові засади діяльності Служби безпеки України як суб'єкта сфери безпеки і оборони. Нове українське право. 2022. Вип. 3. С. 68-74.

7. Ковальова О. Роль поліцейських у здійсненні евакуації дітей. Актуальні питання превентивної діяльності підрозділів Національної поліції України: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Кропивницький, 28 квітня 2023 року. Кропивницький, 2023. С. 149-154

8. Ковбаса В.М., Кусько Р.В., Дрозд Т.В., Діяльність національної поліції в умовах воєнного стану: окремі проблемні питання// Юридичний науковий електронний журнал. - № 6/2022. – С. 245-248.

9. Конспект лекцій з дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Л.В. Баєва. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. – 230 с.

10. Корольова В., Функції поліції України як юридична категорія// *Legal Bulletin*, 2022. – С. 69–73.

11. Кравченко І.М. Особливості правового статусу поліцейського в умовах міжнародного воєнного конфлікту. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2023. Том 1 (101). С. 115–130.

12. Огурченко В.Г., Адміністративно-правовий статус Національної поліції як провідного суб'єкта реалізації оперативно-розшукової функції: теоретико-правовий аналіз// *Юридичний науковий електронний журнал*. - № 11/2023. – С. 398-401.

13. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

14. Служба Безпеки України. Історія, сучасний стан, основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення. Київ. ВД «Професіонал», 2022. 560 с.

15. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / кол. авт.: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.

16. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 656 с.

17. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. – Харків, 2020. – 508 с.

18. Умаєв Б. Особливості соціального захисту військовослужбовців і працівників Служби безпеки України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. № 70. С. 248–252.

19. Швайка М.М. Місце і значення Служби безпеки України в реалізації адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 4. С. 282-286.

Тема 5. Прокуратура України

Практичні заняття - 4 години

Самостійна робота – 10 години

Питання для обговорення:

1. Поняття прокуратури та її роль в Україні.
2. Принципи організації і діяльності прокуратури.
3. Функції прокуратури.
4. Система прокуратури України та її складові елементи.

Методичні вказівки:

При вивченні даної теми студенти повинні виходити з розуміння того, що прокуратура України – самостійний централізований орган державної влади, що діє в правоохоронній системі держави. При вивченні першого питання необхідно ознайомитися з історією становлення та розвитку прокуратури України, звернувши увагу на її етапи і зміни, зокрема після проголошення незалежності.

Зосередьте увагу на основних нормативно-правових актах, що визначають статус прокуратури в Україні (Конституція України, Закон України "Про прокуратуру"). Проаналізуйте роль прокуратури у системі правоохоронних органів. Зверніть увагу на особливості організації прокуратури в різних державах для глибшого розуміння ефективності існуючої системи в Україні.

При вивченні другого питання варто розглянути основні принципи, що лежать в основі організації та діяльності прокуратури в Україні: законність, незалежність, підконтрольність та підзвітність, відповідальність перед суспільством. Ознайомтесь з Законом України «Про прокуратуру», що регулює

основи організації та функціонування цього органу, а також іншими нормативно-правовими актами, які конкретизують ці засади.

При вивченні третього питання варто розуміти, що функції прокуратури – це основні напрями діяльності прокуратури, які виражають сутність і соціальне призначення прокуратури, виступають як законодавчо закріплені положення, що реалізуються з метою відновлення й охорони законних прав та інтересів громадян і всієї держави з використанням специфічних форм і методів у межах точно окреслених повноважень. Почніть з вивчення основних конституційних функцій прокуратури. Для кожної функції детально вивчіть її зміст, обов'язки, порядок виконання, а також її практичне застосування у конкретних випадках. Зосередьтесь на функціях прокуратури в кримінальному процесі, а саме: підтримання публічного обвинувачення в суді; організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку.

При вивченні останнього питання зверніть увагу не те, що під системою органів прокуратури України розуміється єдина централізована сукупність прокуратур різних рівнів та спеціалізації пов'язаних передусім єдиною метою, що забезпечують діяльність та виконання покладених на неї завдань і функцій. Проаналізуйте статтю 7 Закону України «Про прокуратуру», яка визначає систему прокуратури України.

Теоретичні завдання:

Завдання 1. Визначте місце органів прокуратури України в системі органів державної влади. Охарактеризуйте мету та завдання органів прокуратури.

Завдання 2. Охарактеризуйте поняття функції прокуратури. Проаналізуйте їх зміст та розкрийте повноваження прокурора при їх виконанні.

Завдання 3. Охарактеризуйте основні засади організації та діяльності прокуратури України. Розкрийте їх зміст та значення.

Завдання 4. Проаналізуйте систему органів прокуратури та її складові елементи. Опишіть організаційну структуру прокуратури України та розкрийте її основні складові елементи. Як функціонує система прокуратури на центральному та регіональному рівнях?

Ситуаційні завдання:

Завдання 1. До офісу Генерального прокурора надійшло звернення від громадянина, який стверджує, що прокуратура Харківської області не виконує своїх функцій і не захищає права громадян.

Поясніть, на яких принципах організована діяльність прокуратури та чому вона є важливою для забезпечення конституційних прав людини і громадянина в Україні.

Завдання 2. До прокуратури області звернувся громадянин Петренко, інвалід I групи з обмеженням рухової активності, з проханням, щоб прокурор представляв його інтереси в суді під час розгляду справи про відшкодування моральної шкоди, заподіяної йому внаслідок несанкціонованого втручання в його приватне життя. Петренко вказав, що через фізичні труднощі та нездатність самостійно брати участь у судовому процесі, він потребує допомоги прокурора для захисту своїх прав. Прокурор відмовив у наданні такої допомоги, посилаючись на відсутність підстав для втручання прокуратури в цивільні справи та на те, що захист прав громадянина у цьому випадку належить до компетенції адвоката.

Дайте правову оцінку ситуації. Чи правильно поступив прокурор? В яких випадках прокурор може представляти інтереси громадян у суді?

Завдання 3. Здійснюючи процесуальне керівництво досудовим розслідуванням справи про крадіжку, вчинену громадянином України Ващенком С., прокурор дав доручення слідчому допитати осіб, які могли бути свідками події, а також провести додатковий огляд місця події для уточнення деяких обставин кримінального провадження. Слідчий, вважаючи, що доказів для встановлення фактів достатньо, відмовився від виконання вказівки прокурора, мотивуючи свою позицію тим, що в ході досудового розслідування вже були

зібрані всі необхідні докази і огляд місця події, на його думку, не дасть нової інформації.

Оцініть дії слідчого і прокурора. Чи обов'язкові для слідчого доручення та вказівки прокурора в межах його процесуальних повноважень? Які наслідки можуть настати у разі невиконання слідчим доручень та вказівок прокурора? Як має діяти прокурор у разі невиконання його вказівок слідчим?

Завдання 4. Під час судового розгляду справи про крадіжку, вчинену громадянином України Клименком С., обвинувачений та його захисник подали клопотання про відвід прокурора Андрєєва. Вони послалися на те, що в ході досудового розслідування прокурор неодноразово висловлював на адресу обвинуваченого неприязнь, погрожував йому та намагався вплинути на свідків, щоб ті давали показання на користь обвинувачення. Обвинувачений стверджує, що прокурор мав особисту неприязнь до нього через його минулі судимості.

Суд задовольнив клопотання і виніс ухвалу про відвід прокурора. Однак через 4 дні в судовому засіданні знову взяв участь той самий прокурор, заявивши, що на даний момент замінити його нікому.

Обвинувачений і його захисник ще раз заявили відвід, посилаючись на ті самі мотиви. Суд, не досліджуючи деталі, відхилив клопотання, аргументуючи, що прокурор не порушував законів і має право продовжувати виконувати свої обов'язки в рамках справи.

Оцініть правомірність дій прокурора, суду та обвинуваченого в цій ситуації. Які підстави можуть бути для заяви відводу прокурора в судовому процесі? Чи є обов'язковим виконання ухвали суду щодо відводу прокурора? Як має діяти суд у випадку невиконання ухвали про відвід прокурора? Які наслідки можуть бути для прокурора у разі його невиконання ухвали суду про відвід?

Завдання для самостійної роботи та написання рефератів:

1. Роль і місце прокуратури України у механізмі Української держави.
2. Конституційні засади діяльності прокуратури в Україні та країнах Європейського Союзу: порівняльний аналіз.

3. Принципи організації та діяльності прокуратури України: теоретичний аналіз та практичне застосування.
4. Завдання та функції прокуратури України в забезпеченні правопорядку та прав людини.
5. Система прокуратури України: структура, складові елементи та їх взаємодія.
6. Роль прокуратури України у захисті прав і свобод громадян.
7. Прокуратура України в умовах правової реформи: нововведення та перспективи розвитку.
8. Роль прокуратури в кримінальному процесі України: завдання, повноваження та механізми впливу.
9. Прокуратура та її взаємодія з іншими правоохоронними органами України: співпраця чи конкуренція?
10. Прокурор як державний обвинувач: правовий статус, обов'язки та відповідальність.
11. Проблеми та перспективи реформування прокуратури України: міжнародний досвід і українські реалії.
12. Прокуратура та захист прав людини: проблеми та шляхи вдосконалення діяльності органів прокуратури.

Рекомендована література:

1. Банах С. В. Міжнародні стандарти організації та управління в органах прокуратури. Наукові записки Центрально-українського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Право. 2020. Вип. 8. С. 140-148.
2. Белов Д.М., Швед І.І. Місце прокуратури серед органів державної влади: концептуальні підходи// Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО. Випуск 75: частина 3. – 2023. – С. 88-94.

3. Белов Д.М., Швед І.І., Белова М.В. Реалізація органами прокуратури правоохоронної функції держави: механізм забезпечення конституційної безпеки. Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». Випуск 74(6). 2022.

4. Єпринцев П.С., Прокуратура України в державному механізмі запобігання організованій злочинності// Юридичний науковий електронний журнал. - № 1/2022. – С. 400-404.

5. Кісліцина І.О. Актуальні питання діяльності ювенальних прокурорів в Україні. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.- практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 187-191.

6. Кісліцина І.О. Роль Спеціалізованої антикорупційної прокуратури у боротьбі із корупцією в Україні. Антикорупційні органи: проблеми становлення, розвитку та взаємодії : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 9 квітня 2021 р.) / редкол.: Н.М. Бакаянова (голова) та ін. Одеса : Фенікс, 2021. С. 151-155.

7. Ковальчук І.С. Органи прокуратури на шляху реформування. Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1. С. 377-379. 12. Конституційні функції прокуратури України : навч. посіб. / П. М. Каркач, І. В. Бородіна, М. В. Юревич ; за ред. П. М. Каркача. Харків : Право, 2020. 230 с.

8. Косюта М.В. Прокуратура як суб'єкт державної влади України. Актуальні проблеми держави і права. 2023. Вип. 97. С. 104-116.

9. Макосій Ю., До питання функціонального призначення прокуратури у механізмі захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина// Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО. Випуск 74: частина 2. - 2022. – С. 214-219.

10. Макосій Ю.Д. Міжнародно-правові стандарти організації та функціонування прокуратури// Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО. Випуск 66. - 2021. – С. 257-260.

11. Налуцишин В. В., Правовий статус та функції прокуратури: європейський досвід//Університетські наукові записки, 2021, № 6 (84), С. 17-27.

12. Савчук Р.М., Адміністративно-правовий статус органів прокуратури// Юридичний науковий електронний журнал. - № 11/2022. – С. 484-488.

13. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УЖНУ «Говерла», 2021. 276 с.

14. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / кол. авт.: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.

15. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 656 с.

16. Судові, правоохоронні, контрольні-наглядні та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. – Харків, 2020. – 508 с.

17. Швед І.І., Бисага Ю.М., Берч В.В., Джуган В.В., Крегул Я.М., Орос М.М. М 65 Місце органів прокуратури в механізмі забезпечення конституційної безпеки держави: Монографія. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. 168 с.

Тема 6. Правові основи міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності

Практичні заняття - 2 години

Самостійна робота – 10 години

Питання для обговорення:

1. Поняття міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності: ознаки та класифікація
2. Міжнародне співробітництво та міжнародно-правова допомога у сфері правоохоронної діяльності.
3. Форми міжнародного співробітництва та міжнародно-правової допомоги у сфері правоохоронної діяльності.

Методичні вказівки:

При вивченні даної теми варто розуміти, що здійснення правоохоронної діяльності, як виду державної діяльності, покладається на ряд уповноважених органів державної влади, до безпосередніх завдань яких і належить участь у міжнародному співробітництві. Здійснювані такими органами дії тісно пов'язані між собою. Вони утворюють цілісну систему правоохоронної діяльності як на внутрішньодержавному, так і на міжнародному рівнях. Вивчаючи перше питання варто ознайомитись із поняттям міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності, його основними характеристиками та різними видами співробітництва. Для кращого розуміння визначення міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності, важливо почати з аналізу основних ознак цього поняття. Зверніть увагу на такі ознаки, як двосторонність, багатосторонність, наявність міжнародних угод і механізмів взаємодії. Зробіть акцент на законодавчих актах, які регулюють міжнародне співробітництво правоохоронних органів на національному та міжнародному рівні, зокрема міжнародні конвенції, угоди та угоди між державами.

При вивченні другого питання поглиблено проаналізуйте поняття "міжнародно-правова допомога". Розгляньте різницю між співробітництвом та

правовою допомогою: співробітництво зазвичай має на увазі взаємодію правоохоронних органів між державами для досягнення спільної мети (наприклад, затримання злочинця), а міжнародно-правова допомога стосується юридичної підтримки, яку одна країна надає іншій для здійснення кримінального розслідування або судового процесу.

При вивченні останнього питання охарактеризуйте форми міжнародного співробітництва та міжнародно-правової допомоги у сфері правоохоронної діяльності. зосередьте увагу на таких формах як екстрадиція, правова допомога в питаннях збору доказів, співпраця в боротьбі з тероризмом та іншими міжнародними злочинами.

Теоретичні завдання:

Завдання 1. Охарактеризуйте поняття міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності. Які основні ознаки притаманні цьому співробітництву? Визначте основні цілі міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю.

Завдання 2. Охарактеризуйте основні принципи міжнародно-правової допомоги у кримінальних провадженнях. Як вона відрізняється від простого співробітництва? Визначте, які види міжнародно-правової допомоги існують в кримінальному судочинстві.

Завдання 3. Охарактеризуйте роль Інтерполу та Європолу в міжнародному правоохоронному співробітництві. Яким чином ці організації забезпечують координацію між країнами для боротьби з міжнародною злочинністю? Які механізми взаємодії між національними органами та міжнародними організаціями існують?

Ситуаційні завдання:

Завдання 1. 06 грудня поточного року Шевченківський районний суд м. Харкова постановив обвинувальний вирок щодо громадянина Польщі Єжи Маровейького за вчинення ним діяння, передбаченого ч. 2 ст. 296 КК України

(хуліганство, вчинене групою осіб), а 11 серпня від уповноваженого органу Польщі надійшов запит до Офісу Генерального прокурора про передачу засудженого для відбування покарання на батьківщині.

Дайте правову оцінку вказаній ситуації. Які підстави та умови передачі засуджених для відбування покарання до іноземної держави?

Завдання 2. Під час розслідування вчиненого на території України злочину з'ясувалося, що на території Польщі знаходиться свідок Завгородський, показання якого можуть відіграти важливу роль для розслідування злочину.

Враховуючи наближення новорічних свят і відсутність залізничних та авіаквитків до Польщі, слідчий направив до Польщі клопотання про проведення допиту Завгородського у режимі відеоконференції. Після проведення допиту до України було надіслано диск з відеозаписом процедури допиту.

Дайте правову оцінку вказаній ситуації. У яких випадках дозволяється проведення допиту у режимі відеоконференції? Чи було допущено порушення при проведенні допиту?

Завдання 3. Громадянин Нідерландів Нобре, прибув в Україні з туристичним візитом і став очевидцем злочину, а саме умисного вбивства громадянина України Никоненко. Під час проведення досудового розслідування, виникла необхідність у його допиті.

Дайте правову оцінку вказаній ситуації. Який процесуальний порядок виклику особи, що перебуває за межами України? Кому і в який строк направляється запит про виклик особи?

Завдання для самостійної роботи та написання рефератів:

1. Поняття та ознаки міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності.
2. Міжнародна правова допомога у кримінальних провадженнях: принципи, форми та механізми реалізації.
3. Інтерпол та Європол як основні органи міжнародного правоохоронного співробітництва.

4. Екстрадиція як основа міжнародного співробітництва у боротьбі з транснаціональною злочинністю.
5. Міжнародне співробітництво у боротьбі з тероризмом: міжнародні угоди та механізми.
6. Правова основа міжнародного співробітництва в боротьбі з організованою злочинністю.
7. Роль міжнародних судів у забезпеченні міжнародного правопорядку: Міжнародний кримінальний суд та інші органи
8. Проблеми та виклики у міжнародному співробітництві правоохоронних органів: правові та практичні аспекти.
9. Роль двосторонніх та багатосторонніх угод у міжнародному співробітництві правоохоронних органів.
10. Принципи міжнародного співробітництва та міжнародної правової допомоги під час кримінального провадження
11. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій.
12. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція).
13. Екстрадиційний арешт та його сутність у кримінальному провадженні.

Рекомендована література:

1. Завидняк І. О. Правове регулювання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження / І. О. Завидняк // Юридичний вісник. - Одеса : Гельветика - 2021. - № 5. - С. 100-106.
2. Зуєв В., Інтерпол та Україна: нормативно-правові основи та сучасний стан співробітництва// Юридичний вісник, 2023/3. – С. 173-180.
3. Іванов А.В., Міжнародне співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю// Юридичний науковий електронний журнал. - № 4/2024. – С. 680-682.
4. Коваль О. І., Зміст запиту про міжнародну правову допомогу// Київський часопис права. 2022. No 4. – С. 213-218.

5. Кударіна К. В. Міжнародне співробітництво у боротьбі із злочинністю / К. В. Кударіна // Сучасні виклики соціально - політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 3 червня 2020 р.). – Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2020. – С. 37-40.

6. Леган І.М. Удосконалення правового механізму міжнародного співробітництва щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності. Нове українське право. 2022. № 2. С. 177–181.

5. Леган І.М. Основні напрями й форми міжнародного співробітництва щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності. Актуальні проблеми держави і права. 2021. С. 89–93.

7. Лисаковський Р. Співпраця державного бюро розслідувань з міжнародними організаціями та мережами у сфері протидії злочинності// Актуальні проблеми правознавства. 1 (33)/2023. – С. 95-101.

8. Міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні / В.В.Зуєв, І.В.Гловюк, А.В.Підгородинська, А.С.Степаненко, В.О. Туляков, О.В.Малахова); за ред. В.О.Тулякова. – Електрон. вид. – Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. 2020 с.

9. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю : навч. посіб. / А. О. Тимофеев, М. В. Членов ; Ін-т підгот. юрид. кадрів для СБУ НЮУ ім. Ярослава Мудрого. Ч. 1 . - Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. - 140 с.

10. Правові засади міжнародного співробітництва під час кримінального провадження / Ю.І. Семчук та ін. Наукові записки Львівського університету бізнесу і права. 2023. № 38. С 175–183.

11. Чорний С. В. Міжнародні акти, які розповсюджуються на організацію діяльності підрозділів НІЦБ Інтерпол. Наукові записки. Серія : Право. 2022. Вип. № 12. С. 138–142

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІК)

1. Поняття правоохоронної діяльності. Її основні риси (ознаки) та завдання.
2. Принципи правоохоронної діяльності.
3. Основні напрямки (функції) правоохоронної діяльності.
4. Міжнародно-правове регулювання правоохоронної діяльності.
5. Поняття правоохоронних органів, їх основні ознаки.
6. Основні завдання правоохоронних органів України.
7. Структура правоохоронної системи України
8. Взаємодія правоохоронних органів з іншими державними інституціями.
9. Поняття досудового розслідування та його форми.
10. Принципи діяльності та завдання органів досудового розслідування.
11. Система органів досудового розслідування та їх компетенція.
12. Діяльність Національного антикорупційного бюро з розкриття і розслідування злочинів.
13. Діяльність Державного бюро розслідувань, з розкриття і розслідування злочинів.
14. Діяльність Бюро економічної безпеки з розкриття і розслідування злочинів.
15. Поняття процесуального статусу слідчого та його структурних елементів.
16. Національна поліція України, правові основи та принципи діяльності.
17. Завдання Національної поліції України.
18. Система поліції та правовий статус поліцейських.
19. Повноваження поліції.
20. Поліцейські заходи.
21. Загальні засади проходження служби в поліції.
22. Громадський контроль поліції.
23. Соціальний захист поліцейських.
24. Служба безпеки України, правові основи та принципи діяльності.
25. Система органів Служби безпеки.

26. Завдання, та основні напрями діяльності органів Служби безпеки України.

27. Правоохоронна функція Служби безпеки України.

28. Вимоги до осіб, які приймаються на службу до органів Служби безпеки України.

29. Контроль за діяльністю органів Служби безпеки України.

30. Поняття прокуратури та її роль в Україні.

31. Принципи організації і діяльності прокуратури.

32. Загальна характеристика функції прокуратури.

33. Підтримання публічного обвинувачення в суді,

34. Організація і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку.

35. Система прокуратури України та її складові елементи.

36. Структура та компетенція Офісу Генерального прокурора та підпорядкованих йому органів.

37. Генеральний прокурор України: порядок призначення та звільнення з посади, строк повноважень, повноваження з керівництва органами прокуратури.

38. Порядок призначення прокурорів на посаду.

39. Вимоги до кандидатів на посаду прокурора.

40. Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

41. Дисциплінарна відповідальність прокурора.

42. Поняття міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності: ознаки та класифікація

43. Міжнародне співробітництво та міжнародно-правова допомога у сфері правоохоронної діяльності.

44. Форми міжнародного співробітництва та міжнародно-правової допомоги у сфері правоохоронної діяльності.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

для вивчення дисципліни

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96- %D0%B2%D1%80#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text)
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
4. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>
5. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
7. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
8. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року № 3341-XII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
9. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
10. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
11. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402 – VII. . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://www.echr.coe.int> – сайт Європейського суду з прав людини;
2. <http://rada.gov.ua> – сайт Верховної Ради України;
3. <http://www.ombudsman.gov.ua> – сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
4. <http://www.ccu.gov.ua> – сайт Конституційного Суду України;
5. <https://court.gov.ua> – сайт “Судова влада України”;
6. <https://gp.gov.ua> – сайт Офісу Генерального прокурора;
7. <https://nabu.gov.ua> – сайт Національного антикорупційного бюро України;
8. <https://dbr.gov.ua> – сайт Державного бюро розслідувань;
9. <https://ssu.gov.ua> – сайт Служби безпеки України;
10. <https://mvs.gov.ua/contacts/national-police-ukraine> – сайт Національної поліції України;
12. <https://reyestr.court.gov.ua/> – сайт Єдиного державного реєстру судових рішень.

Навчальне видання

ПРАВОВІ ОСНОВИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки та завдання
до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи

Укладачі
КЛЄРІНІ Г. В.
ПІВНЕНКО Л.В.

Формат 60x84/16 Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. _ .
Тираж пр.
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, 61002, вул. Алчевських, 44